

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano — Rokopisi se ne vračajo — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone za četrta leta 2 kroni; ista naj se pošilja Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Bodočnost naše mladine.

(Sodba slovenskega akademika o akademskem študiju.)

II.

Ko abiturijent po dovršeni maturi uživa vrlo zaslužene počitnice veselo in brezskrbno, pač malokedaj na to misli, kaka mu bode bodočnost, kak mu bode nadaljnji študij njegov; njega skoro edina skrb je, da ne zamudi termina za inskripcijo. Ko pride oktober, odločiti se mora za eno štirih fakult. Istemu, ki je toli srečen, biti sin bogatih ali vsaj premožnih staršev, je ložja izvolitev bodočega stanu, kakor ubogemu. Veselje ali drugi merodajni faktorji so odločilni, drugače pri ubogemu. Njemu mora biti razun idealizma tudi up na bodoči materialni uspeh merodajen, in ko bo premožni različe stroke, zašel bo mogoče kmalu k medicini, ne vede, da ni vse zlato, kar se sveti. Bodoča samostojnost, popolna neodvisnost, nepričakovani materialni uspehi so privlačne sile. Te tri pojme natančneje raztolmačiti in dokazovati, kako se varati, ki na nje upa, bilo bi zelo lahko, a zahtevalo bi mnogo prostora in časa. Le to eno naj pomisli vsak, ki se misli posvetiti medicini: V koliko se uresničuje zgoraj navedeni pojmi pri kateremkoli občinskem zdravniku ali zdravniku bolniških blagajn? Ali ni razmerje med dolgim, težavnim, dragim in nevarnim medicinskim ukom in tako idealnim in vabečim končnim ciljem popolnoma neprimerno? Objektivno premožništvo teh prašanj bo marsikateremu pokazalo, da v tem stanu ni mogoče najti popolnega zadoščenja in zadovoljnosti.

Stroški studija:

V koliki meri so narasli stroški visokošolskih studij v zadnjih desetletjih, kaže preračunavanje kapitala, ki je naložen v studijah akad. poklicev. Kot najboljši dokaz naj služi medicinski študij; vračunjeni seveda niso stroški gimnazijalnih let. V dosego medicinske diplome potrebuje se dve leti več, nego v drugih strokah, namreč šest let. Življenje za ta čas, (zelo drago), kolegnina, takse za izpit in enaki izdatki pridejo nizko proračunjeno na 14 000 K, k temu treba računati druge knjige in pripomočke za studije, razun tega dve leti bolniške prakse (kjer se dobi prav nič, ali pa zelo malo plačo), nadalje prostovoljno leto pri vojaki, ako priračunamo še 1000—2000 K, ki jih potrebuje mladi zdravnik, da se uredi, ko se nastani, dobimo svoto okroglih 22 000—25 000 K. Vrhutega s tem še ni rečeno, da dobi mladi zdravnik takoj prakso, ki ga more živiti. Akad. poklici danes ne poplačajo več stroškov in časa, ki se porabi za učenje; kdor nastopi takoj po maturi kot uradnik v kako službo, in si s tem prihrani približno 25.000 K, je gotovo na boljem.

Črtica o gozdni stelji.

(Beseda našim kmetom. Poroča inženjer Ferdo Lupša.)

Bliža se čas, ko se bode naš kmet zatekel zopet v gozd, da se preskrbi s potrebno steljo za bližajočo se zimo. Zato se mi zdi prepotrebno, da pišem danes o važnosti gozdne stelje, kajti

premnogokrat sem že opazoval, posebno po naših spodnještajarskih pokrajinah, kako neusmiljeno se ravna skoro povsod z gozdi, kako brezmi selno se ti od dne do dne uničujejo in pustošijo. Mnogo je krajev, kjer so stali pred desetimi leti še krasni gozdi, a danes se nahaja tamkaj le gosto grmovje in vresje, ki ne donša posestniku prav nikake koristi, zemlji pa znižuje rodovitnost bolj in bolj.

Večkrat sem že slišal, da odstranjenje stelje gozdu prav nič ne škoduje. Da pa se vsi tisti, ki to trde, motijo, sledi že iz tega, da je površje zemlje s tem, da mu odstranimo odejo, izpostavljeno raznim elementarnim vplivom. Ležeče listje obdrži gozdnim tlom potrebno vlažnost ter daje drevju obenem tudi dober gnoj ki pospešuje rast. Ako odstranimo gozdu mah in listje, začne pešati tudi rast drevju, to je dokaz, ki se vjema v resnici s skušnjo in zato je opravičeno, ako rečemo, da je prepo-gosto grabljenje listja prvi začetek uničevanja vseh naših krasnih gozdov. Le pogledimo si gozde, iz katerih se vedno spravljajo listje, kako zani krni so; nasprotno pa so gozdi, v katerih ostane listje včasih ležati, krasni, v njih se pospešuje rast in razvijanje dreves. V prvih bomo našli večidel le prav nizko in bolj gomovju podobno drevje, a v zadnjem le izrastla, gosta drevesa in površje zemlje je zarastlo z gostim mahom.

Znano je, da potrebujejo poljske rastline veliko redilnih snovi iz zemlje, ene več, druge manj in ravno isto velja tudi o drevju, bodisi sadnem ali gozdnem. Največ redilnih snovi srkata iz zemlje n. pr. hrast in bukev, za njimi drugi listovci, šilnata drevesa in končno borovec. Kemija uči, da potrebuje bukev polovico več pepelnatih delov nego borovec. Ako torej od stranjujemo takšnim drevesom, ki rabijo veliko pepela, opadlo listje, ki je obenem tudi le edini gnoj gozdnim drevesom, tedaj izsesajo ta seveda kmalu ondotno zemljo in ni mogoče, da bi tukaj zrastle kedaj lepo drevo. Zato se vidi mnogokrat, da nadomestijo listnate gozde šilnati, kajti ti rabijo manj snovi; končno, ko je zemlja že popolnoma izsrkana, pomro tudi ti in poprej krasni senčnati gozd se kaže v podobi nizkega grmovja in vresja ali pa je nastala pusta puščava in žgoča prerija, kakor se to vidi po mnogih krajih Amerike.

Pri pogostem grabljenju se vsakokrat iz grabi tudi nekoliko površne rahle zemlje, tako da pridejo tanjši korenine kmalu na dan. V takih gozdih se prav rad vgnezdijo knaver in se zaležejo vsakovrstne gosenice in mrčesi; če pa pride nad gozd še ta nadloga, tedaj ne preostaja drugega nego posekati ga. Kmet pravi sicer mnogokrat: res je lep gozd velike vrednosti, a večje vrednosti bi bil ta prostor, ko bi ga obsejal z žitom, ovsem itd. ne misli, da jim pri prinaša gozd, pravilno oskrbljen, še veliko več dohodkov.

O važnosti, katero daje opadlo listje gozdu nemu drevju, znajo navadno le skušeni tehniki, katerih imamo mi žalibog še vedno premalo. O virtenberških gozdih pripoveduje n. pr. profesor Baur v nekem spisu: „Kjer so pograbili vso steljo iz gozdov, izpremenili so lepe gozde, zasejane s krasnimi drevesi, sčasoma v pusto puščavo, in tudi zemlja je postala nerodovita.“

Vsak gozdar naj pomisli tudi materialnih dobičkov, katere mu donša les, predno se odloči popolnoma pograbiti listje. Kdo zamore tajiti, da les človeku ni najpotrebnejše blago? Ozmimo se na okrog in našli bomo, da je les v zvezi z našim življenjem od tistega časa, ko nam je tekla lesena zibel, do one dobe, ko nas polože zopet k večnemu počitku v leseno krsto. Pomislimo, koliko lesa se potrebuje v kupčiji, industriji itd. Ako pogledamo različne izdelke, zapazimo povsod več ali manj občudovanja vrednih reči, ki so izdelane iz njega, mizarji, tesarji, kolarji, kiparji in drugi poslužujejo se le lesa; drugi rokodelci imajo zopet lesena orodja itd. Pogledimo si samo kmetijska orodja: plug, grablje, kose, sekire, motike itd., vse ima lesene držaje. Sodi, v katerih se shranjuje zlata vinska kapljica, so tudi leseni. Koliko lesa se nadalje potrebuje pri železnicah in tega temveč, čimboli se te gradijo in razširjajo. Čimboli se množi omika, tembolj se nam torej potrebni gozdi tem važnejši so ti našemu kmetu ne le zastran lastnih potreb, ampak tudi zavoljo prometa. In ker je dokazano in izpričano, da gozdu nič bolj ne škoduje, kakor grabljenje vse stelje, zato je ravnanje vseh tistih kmetovalcev, ki vse od padke iz gozdov potrebujejo, napačno, in to tembolj ker v praktičnem življenju nahajamo ljudi, ki delajo to le iz navade. Koliko plevela in nevžitnih trav najdemo n. pr. ležati po poljih, po mejah in pašnikih, ki služijo takaj le v nadlego, namesto da bi jih spravili domov ter porabili za steljo in tako ohranili svojim gozdom njih odejo. V tem je pred nekoliko leti storila saksonska vlada za ondotno gozdarstvo pomemben korak ter je dokazala, da se s takim ravnanjem pospešuje gozdarstvo kakor tudi poljedelstvo.

Torej gospodarji, da boste imeli lepe gozdove jemljite iz njih steljo zmerno, to je ne vsako leto na enem in istem prostoru. To naj bi bila prva točka v pravilih umnega gospodarstva ki je, kakor sem že večkrat v poprejš njih spisih povdarjal, ena najvažnejših strok človeškega pridobitnega dela. Vsak gospodar, ki dela tako, ne koristi le sam sebi, ampak celim pokrajinam. Gospodarji, bodite si v svesti, da morate gozde, katere ste neškodovane podedovali, kakor sveto imetje ohraniti svojim potomcem, nikakor jih ne skušajte pustošiti, sicer ne branite naroda pred bedo, ampak nalagate mu še sami velika bremena in težave v podobi nepravilnega gospodarstva.

Celjske in štajarske novice.

(Promocija.) Na graškem vseučilišču je bil dne 9 t. m. gosp. cand. med. Fran Čeb, ljutomerski rojak, promoviran doktorjem vsega zdravilstva. Častitamo!

(Odlikovanje.) Poroča se nam iz Loke pri Zidanemmostu, da je bil c. kr. žandarm gospod Avgust Petrak, rodod Savinčan, povodom opravljanja svoje službe na dvornem lovu v Mürzschlagu od Nj. Vel. ruskega carja Nikolaja II. s srebrno kolajno odlikovan.

(Po Gleispachovem zistemu.) Uvodni članek zadnje „Südt. Presse“ prinaša take gorostasnosti iz „plodnosnega“ delovanja predsednika graškega

nadsodišča, da si ne moremo kaj, da ne bi vsaj v izvlečku seznanili naše cenjene bralce z vsebino omenjenega članka. Kakor je znano, so ustanovili za nemške juriste, ki se posvetijo sodnemu poklicu, v Mariboru neki tečaj, v katerem naj bi se ti gospodje naučili slovenščine, da bi mogli uradovati med slovenskim ljudstvom. Pozvali so tudi avskultante slovenske narodnosti, da se udeležijo tega tečaja, ko so se pa le ti oglasili za udeležbo, se jih je v dekretu, s katerim se je dovolil vstop nemškim avskultantom, naravnost prezrlo, nemškim in nemško mislečim se je pa dovolilo 200 K osebne doklade. Torej Slovence se prezira, Nemcem se daje doklada! In ta doklada se izplačuje leta in leta, dasiravno kurzovci v drugem, tretjem letu ne znajo še sestaviti niti najpreprostejšega slovenskega zapisnika. Pa čemu bi se tudi učili, ker potem izgube doklado, ako izjavijo, da „znajo slovenski“. Torej je teh 200 K prava pravcata podpora nemške lenobe, medtem ko morajo Slovenci delati zanje. Tako se je zgo dilo n. pr. pri zadnjem porotnem zasedanju, da so bili pri sedmih obravnavah petkrat zapisnikarji avskultantje slovenske narodnosti, Nemci pa samo dvakrat, dasiravno je bilo pri sodišču deset nemških avskultantov in samo štirje slovenski. In to še ni vse. Slovence se brez pravega vzroka in potrebe prestavlja na Kranjsko, da se na njihovo mesto spravi Nemca. Avskultant Mibelič je bil prestavljen v Ljubljano in ker ga tamkaj niso rabili, v Kranj, dasiravno so vsled tega ostali v Mariboru samo trije slovenščine zmožni avskultantje. Ali kaj to briga slavno gospodo, samo da je zopet prostor za kakoga Nemca prazen! Kaj takega je res samo v Avstriji mo goče in sicer samo pod okriljem c. kr. germani zatorja grofa Gleispacha, katerega najsrčnejša želja je pač, da bi čim prej izginil v krtovo de želo zadnji c. kr. sodni uradnik, kateri se še upa imenovati Slovenca. To so razmere, ki so res sramota za dvajseto stoletje

(Pommer v Celju.) Klavarno, nad vse klavarno je poročilo graške „Tagespošte“ o shodu, na ka terem je govoril znani klobasar državnega zbora, poslanec Pommer, ali da ga boljše poznate „ah-tunknacuk“. Poročilo govori najprej o ognju na Ostrožnem, ki je bil baje kriv, da je bila udeležba vzlic odsotnosti „fajerberkarjev“ in drugih nenavzočih „izvenredno dobra“, kar pomeni, da je bil Terscheckov salon skoraj prazen. O celem dnev nem klobasanju gospoda Pommerja poroča „Tages pošta“ v šestih vrstah in v dvanajstih vrstah konec govora, s katerim je Pommer pokadil več nega ministrskega kandidata Derschatto, menda da bi se mu nekoliko prislinil. Med drugimi se je zahvalil Pommerju v imenu celjskih nemških obrtnikov neki Mörtel za njegovo „energično“ delovanje v prid nemškemu obrtništvu, (rado vedni smo, kaj je gospod Pommer tako kunšt-nega storil) in poročila je konec. Pommer je šel sedaj drugam klobasat.

(Predrznega izzivača) imenujejo celjski „Nemci“ nekega slovenskega celjskega obrtnika, ki je razposlal svojim naročnikom vabila na daljnje naročevanje v slovenskem in nemškem jeziku. Torej to je izzivanje! Ali je tudi izzivanje, da ima nemški trgovec Jakowitsch slovenski napis? Ali je izzivanje da je isti trgovec razposlal cele tisoče slovenskih reklamnih listkov po celi celjski okolici in savinjski dolini? Ali je tudi izzivanje, da ima nemški trgovec Schmidl slovenski napis? Ali je ono medeno sladko blebetanje vaših uslužbencev s slovenskim ljudstvom tudi izzivanje? Ali je morda celo lov slovenskih kupcev za nemške prodajalne po celjskih ulicah tudi izzivanje? Ha, nesramneži, tega pač ne na zivate izzivanjem, pijavke, ki se hranite z žulji slovenskega ljudstva, ki je žalibog še vedno tako omamljeno po vaših sladkih besedah, da vam znaša svoj težko prisluženi denar. Ne, to ni iz zivanje, kakor ni izzivanje, da isti vaši uslužbenci, ki se sladkajo našemu dobremu in pošte nemu ljudstvu, dokler mu ne izcimijo zadnjega vinarja iz žepa, potem se mu pa rogajo še prej, predno stopi iz prodajalne na ulico. Lopovi, ki porabite vsako priliko, da mečete za slovenskim na rododom najostudnejše psovke, ki nahrulite vsakega kakor divji psi, če ga slišite, da govori slovenski, in to povsod, na ulici in v javnih lokalih, samo ne tam, kjer mu vlečete denar iz žepa vi hočete

koga imenovati izzivača! Vi, ki vas pošten Nemec niti opljuvati neče, vi, ki vas pozna celi svet kot ljudi brez značaja brez iskrice poštenja, vi se drznete komu zabrusiti besedo izzivač v lice! Krivoprisežniki, skrijte se, da vas pošten človek videl ne bo, ali kaj, saj vas je sram, kolikor psa strah. Pa le počakajte, tudi naš preprosti narod vas bo spoznal, in potem bo vašega iz zivanja konec. Mi bomo z vsemi našimi močmi delovali na to, da pride naš narod čim prej do spoznanja, da redi s svojo srčno krvijo vas, gadjo zalego, na svojih prsih.

(Odhod vojaških novincev.) Včeraj je bilo poulično življenje v Celju jako živahno. Ulice so bile polne vojaških novincev, ki so pojoč in vriskajoč prihajali od vseh strani, da zadovolje svoji vojaški dolžnosti. Vkljub mnogobrojni množici pa ni bilo nikakih izgredov, kar gotovo ne bo povšeči izvestni gospodi, ki tako rada porabi vsako priliko, da proglasi naše ljudstvo za razbojnike in ubijalce. Proti večeru so odhajali no vinci na kolodvor. Tu se je pač zgodilo nekaj, česar n kakor ne moremo odobravati, temveč moramo najostreje grajati. Fantje si pač dajejo ob taki priliki poguma s petjem in vriskanjem in kdo bi jim tudi to zameril, saj tri leta niso kratka in vojaška služba tudi ni bogve kako prijetna, kako si jo pa lahko predstavljajo, jim je pokazal sinoči vodja transporta, poročnik Kilian, ki je na ulici udaril nekega novinca s pestjo v obraz. Ne vemo, kako naj bi imenovali ta čin c. in kr. častnika. Vsekako bi bilo dobro, da se pojasni tem gospodom, da imajo pred seboj ljudi, ne pa živino.

(Celjski magistrat — pruski urad.) Ej, ni dobro če se ga človek malo preveč nazele, kajti potem mu uide marsikatera resnična čez zobe, katere ne bi sicer nikdar izrekel. Taka se je zgodila tudi celjskemu mestnemu vrtnarju, ki oskrbuje nasade v mestnem parku. Možiček je v nedeljo najbrž malo pregloboko pogledal v kupico in zavžiti alkohol mu je odprl srce in usta, da je svojemu pivskemu tovarišu odkril vse skrivnosti svojega domoljubnega srca in s preprostimi besedami kar najjasneje označil svoje in svojih gospodov, sedanjih gospodarjev v mestni hiši, patrijotično prepričanje rekši: „Da, da, prijatelj, ti moraš seveda biti Avstrijanec ali pri meni je to drugače, ker jaz sem — v pruski službi!“ Kaj pa hočete potem — kakoršen gospodar, tak tudi hlapec.

(Celjska policija se mora podržaviti!) Ta izrek se je čul prošli petek z ust vsakega pametnega, nepristranskega človeka, ki je bil okrog 5. ure popoldne na celjskem glavnem trgu, kajti da bi se taki prizori še kedaj ponavljali, kakor ga je bilo tedaj videti, bi bila sramota za c. kr. oblast, sramota za vsakega poštenega državljana, za celo državo sploh. Nastopi celjske policije so dobro znani iz časa blagoslovljenja celjskega „Narodnega doma“ in češkega obiska, znano je, da tako pristranskega redarstva ni najti v Avstriji, kakor v našem nemčurkem Celju, aii to so lenastopi v gotovih slučajih, prava narav celjskega redarja se kaže mnogo lepše v njegovem vsakdanjem delovanju, ko dela iz lastnega nagiba, ne na izrečno povelje višje oblasti in pouličnega moba. Bilo je prošli petek okrog 5. ure popoldne, ko so trije fantje pojoč prikora kali po glavnem trgu, kjer jih je ustavil redar Golob in jim napovedal aretacijo, če ne utihnejo. Fante se izgovarjajo, med tem pa prisopiha redar Gratschner in popade enega izmed fantov in ga podera na tla. Fant je udaril z glavo na tla, da je kar zazvonelo. Trg je bil poln gledalcev. Prvi je bil na mestu marker Iha iz kavarne „Merkur“. On in Stigerjevi hlapci so pomagali fantje metati po tleh in jih potem zvezati. Ljudje so začeli mrmrati, kajti ves prizor je bil tako poživineno nečloveški, da se je vsakemu trezno sodečemu človeku gabil. Osvetlili smo že svoj čas nekoliko Gratschnerjevo „delovanje“, prinesli so že drugi slovenski časopisi vesti o uprav nečloveškem službenem postopanju tega človeka, ali ta slučaj je še najbolj dokazal, da Gratschner ne zasluži imena človek in da je največja sramota za mestni urad, da trpi v svoji službi take ljudi. Vemo, da se hoče Gratschner s svojim divjanjem prikupiti na zgor, ker baje še ni definitiven, ali ako ima še kaka druga oblast v

tem oziru le najmanjši vpliv, mora to človeče izginiti iz Celja. Sicer pa najodločnejše zahtevamo od naših poslancev, da zberejo gradivo in store potrebne korake, da se odvzame mestu redarstvo in izroči državi, kajti da bi se taki slučajji ponavljali, kaj takega se pač ne sme več trpeti.

(Velenjska železnica) preide z dnem 1. januarja 1. 1904 v državno upravo, kar pomeni za prebivalstvo savinjske doline precejšnjo pridobitev, ker bodo osebni in tovarni tarifi vsled tega precej nižji kakor so bili doslej, ko je bila železnica v upravi južne železnice. Naj bi se prizadeti činitelji tudi o pravem času pobrigali, da bi se ustanovil za to progo tudi nekoliko pripravejši vožnji red. V prvi vrsti bo treba vpeljati kak večerni vlak iz Celja in v Celje, kajti sedanji vožnji red je tako reven, da bi bilo skoraj boljše, ako bi ga sploh ne bilo.

(Žalsko učiteljstvo) priredi na čast vsem tovarišicam — Terezinam v sredo, dne 14. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Hausenbichlerjevi gostilni v Žalcu zabavni večer s petjem, igranjem na gosli in glasovir, z družbinskimi igrami itd. Na ta večer povabljen so vse p. n. tovarišice in tovariši ter prijatelji šole in učiteljev.

(Nova železnica.) Železniško ministrstvo je podelilo L. vitezu Mašeku pl. Bosnadol koncesijo za pripravljala dela za zgradbo industrijalne železnice iz Petrovč do premogovnika v Zabukovcih.

(Dobrnski shod.) Na shodu v Dobrni, ki bode v nedeljo ob 3. uri popoldne v občinski stavbi poleg šole, govoril bode deželni poslanec dr. Ivan Dačko in mesto poslanca Žčkarja, ki je tokrat zadržan, menda drž. poslanec vitez Berks in upamo, da še kateri drugi poslanec. Nadalje bode govorili kaplan Schreiner in tudi dr. Veko slav Kukovec iz Celja. Za shod se kmetje zelo pripravljajo in bodo prišli iz vse okolice na ta veliki shod v najobilnejšem številu. Zlasti mladi svet živahno agitira za mnogobrojno udeležbo.

(Še nekaj glede shoda na Dobrni.) Shod na Dobrni bode zlasti zategadel velikega pomena za naše kmetovalce, ker se bode govorilo o gospodarskih zadevah. Poleg že do zdaj naznanjenih govornikov je celjskemu političnemu društvu „Naprej“ obljubil za ta shod tudi gospod potovalni učitelj Franc Goričan svoje sodelovanje. Govoril bode o vzrokih propadanja kmetijstva in o pripomočkih, da se zboljša stanje naših slovenskih kmetovalcih. Kmetije, ne zamudite te lepe prilike in pridite na shod.

(Shod v Velenju.) Ljudski shod v Velenju je zadnje nedeljo uspel nad vse pričakovanje sijajno. Bilo je navzočih 1000 zastopnikov občin okrajnih glavarstev Slovenji Gradec, Gornji grad in Celje. Ob splošnem odobravanju je govoril državni poslanec vitez Berks o položaju v državnem zboru in zlasti o železniškem vprašanju in celjski gimnaziji. Deželni poslanec Ivan Vošnjak je v jako prikupljivem govoru pojasnjeval vprašanje domačih železnic, njih zgodovino in bodočnost. Ob obilem pritjevanju je opisoval svoje delovanje za ustanovitev kmetijske šole za Spodnje Štajarsko. Obema poslancema se je na predlog kmeta Sevcnika izrekla zahvala in zaupanje. Dr. Vladimir Sernec iz Maribora je v obširnem govoru prav spretno razpravljal stanje kmetijstva, zahteval ustanovitev kmetijske šole in opisoval pomen zadružništva z izključitvijo konzumnih društev. Dr. Ljudevit Stiker je ožigosal nečuvno izzivanje šojstanskih Nemcev, ki so sklenili Slovence bojkotirati, ter je še govoril o raznih narodnih zadevah. Ko je pa govoril zadnji govornik dr. Vekoslav Kukovec, ki je posebno bridke povedal o ponemčujočem delovanju avstrijske vlade, zlasti z ozirom na imenovanja nemških sodnikov in notarjev, tedaj je postajal vladni zastopnik čemdalje bolj nervozen in je zahteval od predsednika župana Skaze, da govornika pokliče k redu, kar se ni zgodilo. Ob burnem soglasju je bila sprejeta resolucija za slovensko kmetijsko šolo in zlasti ostra resolucija, da se vladnemu zastopniku naroči, naj sporoči ministru najskrajnejšo nezadovoljnost štajarskih Slovencev zaradi ponemčevanja dežele z uvažanjem nemških uradnikov v spodnještajarska mesta in trge. Ob glasnem smehu zaradi vladnega zastopnika, ki se s tem predlogom ni

strinjal, se je shod čez vse sijajno končal in navdušena množica, ki je blizu štiri ure nepremično stala na prostoru, se je razšla v najlepšem redu dostojno na svoje domove. Natančneje poročilo o shodu sledi prihodnjič. Danes kličemo zavedni Šaleški dolini, naj jo Bog poživi na potu narodnega napredka.

(Iz Škal.) Nas Škalčane je dosegla izvenredna čast, da smo dobili svetovni glas z našim premokopom, pa zadovoljni pač ne moremo biti s tem izvenrednim darom božjim. Sicer je premog sam čisto nedolžen, pač pa ne dim, ki se vali vsled eksperimentiranja teh gospodov iz „šaha“ in ki daje premogu nekako ubožno spricalo. Če gre človek po noči mimo premogokopa, zdi se mu da puhajo nesnago sami peklenški iz pekla. Ljudem dela ta nesnaga vedno večjo preglavico in letošnji poljski pridelki so imeli čisto „fabriško“ lice. Naravnost neverjetno je, da se državna oblast ne zanima nekoliko več za to zadevo, in ljudstvo bo moralo poseči k drugim sredstvom. Za odmeno za to umazanost morajo ljudje v bližini premogokopa plačevati baje premog še mnogo dražje. Lep blagor za naš kraj to! Županstvo baje sploh ne more nič doseči, drugi uradi molčijo, in kdo naj pomaga ljudem? Radovedni smo, če-li se bo plačala ljudem odškodnina za škodo in delo, ki jo je povzročil premogokop vsled malomarnosti vseh teh gospodov! Pa seveda je bolje pardonirati kapitaliste nego povrniti kmetu škodo. Ljudje se jezijo pa pomagati si ne morejo. Bomo videli, če-li je še kako sredstvo zoper to kapitalistično kliko!

(Zahteve stavkajočih premogarjev v Trbovljah.) Premogarji zahtevajo, da se pri vseh delavcih določi minimalna plača in sicer rudokopom 3 K na dan, prevažacem 2 K 60 v in za mlade delavce in ženske pa 1 K 60 v na dan. Dosedaj so imeli nekateri po 58 do 60 v na dan, kar je naravnost škandal in očitno izkoriščanje delavskih moči. In družba se še vedno upira ugoditi pravičnim zahtevam ubogih delavcev. Sramota!

(Osebnost.) Načelnik železniške postaje v Rajhenburgu, g. Fran Podkrajšek, se je vsled poškodbe, ki jo je dobil na nekem izletu v Kamnik, kakor smo svoj čas poročali, prostovoljno odpovedal službi postajenačelnika in je premeščen v Ljubljano.

(§ 19 pri ptujskem okr. glavarstvu.) Možje, ki so svoj čas skrpali naš državni zakonik, so pač delali svoj račun brez naših spodnještajarskih političnih in drugih c. kr. uradnikov, kajti kakor kaže sledeči slučaj, je pri nas § 19 drž. tem. zakona samo zato, da se temeljito — prezira. Seveda so posledice tega preziranja tako drastične, da bi se človek prav od srca nasmejal, ako bi ne bile obenem tudi tako žalostne. Kaj vse ne zakrivi zagrizen „Nemec“ s svojo prusaško zagrizenostjo. V občini Dravce v ptujskem okraju je imel geometer večji popravek. Svoj prihod je naznanil županu s pristavkom, da naj bodo posestniki zbrani ob 9 uri dopoldne, Ker ga je pa drugo delo zadržalo, je prišel geometer šele ob 11. uri v Dravce in našel župana samega, ki mu je odgovoril na vprašanje, zakaj niso kmetje zbrani, da mu je prišlo od glavarstva naznanilo, da geometra ne bo. Geometer želi videti ta odlok. Župan ga mu prinese in tu je stalo črno na belem, da pride pionirski bataljon na vaje v Dravce in da naj se zato vse potrebno ukrene. Župan je, dobivši od glavarstva nemški odlok, katerega ni niti on niti kdo drugi znal raztolmačiti, seveda mislil na najbližje, da mu glavarstvo odpoveduje prihod geometra. Na vprašanje, zakaj nemškega odloka ne vrne, prav župan, da se boji okr. glavarja, ki bi ga vsled vrnitve neusmiljeno opral. — Take so torej razmere pri nas, tako se izpolnjujejo določila našega državnega zakonika. Pa recite, da se nam ne godi dobro pri nas na Štajarskem — ako ne zahtevaš svojo pravico, te ozmerjajo, ako je ne zahtevaš, se pa izpostavljaš vsak dan takim „pomotam“, kakor smo jo povedali zgoraj. Pa kaj hočemo — Slovenec ima vzlic temu nedotakljivo pravico — plačevati davke in to je za ponižno slovensko paro dovolj.

(Shod na Ptujski gori.) Shod ptujskega političnega društva „Pozor“ na Ptujski gori dne 11. oktobra se je izvršno obnesel. Natančneje

poročilo objavimo v petkovi številki. Slovenci ptujskega okraja se začenjajo krepko gibati.

(Brzjavna hitrost.) Med novicami zadnje številke, čitam o „brzjavni tajnosti“, hipoma mi pride na misel, da bi morda bilo potrebno svetlo kaj o „brzjavni hitrosti“ izvedeti. Prošlo nedeljo sem oddal namreč v Zagrebu ob pol 9. uri zjutraj brzjavko, ki je srečno ob 8. uri zvečer dospela v Središče med tem ko sem sam prišel nekoliko ur prej domov. Čemu torej naj človek v nujnih slučajih zaupa morda brzjavu?

(Stara cesta pri Ljutomeru.) V nedeljo, dne 18. oktobra t. l. popoldne ob 3 uri se priredi v gostilni g. Stanjka tombola v prid šolski mladini na Stari cesti. Vsi prijatelji šole se vabijo na prav obilo udeležbo.

Vino v snažno in zdravo posodo!

Mnogokrat se je vinogradnike prepričevalno svarilo v tem oziru, žalibog so bili ti opomini večinoma — bob v steno. Tudi letos smo nahajali vina po mnogih krajih, tudi pri krčmarjih, ki sicer navadno bolj skrbijo za sode, nego kmet, pridelovalec vina sam, a kupujejo že taka vina, ki imajo duh po pokvarjeni, nezdravi posodi. Vinogradnik se neprijetnemu okusu svojega vina tako privadi, da ga sploh ne občuti več. Drugače kupec, ki tako priliko zase izkoristi, da ceno vinu zniža, ali ga pa sploh ne kupi. Vino ni bolno, ampak napako, „duh po sodu, plesnobi itd.“ ima vsled nezdravega sode, v kojem ga hranimo.

Ako nisi imel svojih sodov dobro shranjenih, da se ti plesnili, skrbi, da to odpraviš, sicer ne devaj raje vina v nje. Navadno se izvrši to delo uspešno na jako preprost način, da se sod dobro izpere in potem s sodo zakuha, kar se po potrebi ponavlja. Voda in soda ste sredstvi, ki jih ima lahko vsakdo pri rokah. Izmirvanje z verigo itd. je čisto dobro pr. sodih, ki nimajo vratic in če ni ravno potrebno izbijati dna, zopetno izpiranje s čisto vodo, oziroma zakuhavanje s sodo pa temu mora slediti. — Ako se sodu vzame dno, na kar se obroči hitro zopet nabijejo, da ne pride nesnaga med doge, osnaži se ga najboljšo z ostro krtačo, nazadnje se ga pa še vseeno zakuha. Uspešno je zažiganje s špiritom, a treba je več previdnosti, nego je imajo navadno vinogradniki. Zakuhava se tudi s svežimi tropinami i. dr.

Vsled zanemarjanja sodov pa sčasoma gni jejo-trohnijo doge od znotraj. V takem slučaju je treba sodarja. Proti uporabi žvepla za ohranjenje sodov je mnogo čisto neutemeljenih predsodkov, a vendar z žveplom ohranimo najlaglje sode čiste in zdrave v vsakem slučaju, kakor je bilo čitati v zadnjih številkah „Domovine“.

Sotelski.

Druge slovenske novice.

(Desetletnica „Slov. planinskega društva v Ljubljani.“) Dostojno je praznovalo naše vrlo planinsko društvo svojo desetletnico in to slavlje je pokazalo, da vživa društvo med celim slovenskim narodom simpatije, kakor le malokatero drugo društvo. Veselica v soboto zvečer je napolnila prostorno „Sokolovo“ telovadnico do zadnjega kotička. Med navdušenimi govori, petjem in godbo je večer prav hitro minil. V nedeljo je bilo slavnostno zborovanje. Največje zanimanje je vzbudilo poročilo o nesramnem nastopanju nemškega planinskega društva, ki si lasti naše planine kot svojo last in našemu društvu skuša povsod škodovati. Proti temu lopovskemu nastopanju nemških privandrancev se je najodločnejše protestiralo in sklenilo, da se nikakor ne sprejme neke sprave, katero žele Nemci. „Slov. planinsko društvo“ bo hodilo svojo pot. Pri banketu se je izgovorilo več krasnih napitnic ustanoviteljem društva gg. Hauptmanu, Korenčanu in Škofu, načelniku savinjske podružnice g. Kocbeku, častnima članoma g. župniku Aljažu in prof. dr. Frischauflu in drugim. Slavnost desetletnice se je končala z največjim navdušenjem za prihodnje plodonosno delovanje. Društvu želimo najboljših uspehov in v ta namen pozivljamo naše ljudstvo, da pomaga društvu v vsakem oziru, da mu bo lažje vršiti svojo vzvišeno kulturno nalogo.

(Posledice besede „smrkavec“.) Na Bohinjski Bistrici so prošli četrtek domači fantje v gostilni Antona Zadnika po dokončanem delu nekoliko pili. Med tem pride v gostilno neki železniški delavec Biondić, rodom Hrvat, in začne prapir. Ker ga je eden izmed fantov imenoval smrkavca, je začel udrihati z nožem okrog sebe in enega fanta tako zadel, da je bil na mestu mrtev, druge tri je pa smrtno nevarno ranil in potem zbežal. Orožniki so ga vjeli in izročili sodišču. Na Bohinjski Bistrici bi bilo sedaj, ko je tamkaj delavcev od vseh strani, pač potrebno, da se uvede stalna nočna straža.

(Imenovanje.) Konceptni praktikant dr. Blaž Lahovnik v Celovcu je imenovan deželno-vladnim konceptistom in je dodeljen v službovanje okrajnemu glavarstvu v Velikovcu. Dr. Lahovnik je najbrže edini Slovenec v politični službi na Koroškem.

(Koroški deželni zbor proti slovenskemu jeziku.) V seji dne 9. t. m. je sprejel koroški deželni zbor predlog, v katerem se protestira proti „poslovenjenju“ koroških sodišč. Predlog se glasi takole: „Deželni zbor vojvodine Koroške izraža svoje ogorčenje nad gibanjem, ki se kaže zadnji čas in po katerem se hoče odstraniti do sedaj pri koroških sodiščih udomačene običaje, ki popolnoma odgovarjajo dejanskim razmeram in praktičnim potrebam prebivalstva; s tem se pa tudi hoče motiti narodni mir v deželi. Deželni zbor nujno pozivlja ministrskega predsednika kot voditelja pravosodnega ministra, da takoj in z vso odločnostjo nastopi zoper te poskušnje poslovenjenja, ki so škodljive pravosodju in tudi strankam.“ Kaj neumnejšega slavni deželni zbor ni mogel pogruntati. Torej s tem, da se zahtevajo že zdavnaj nam zagotovljene pravice, motimo narodni mir na Koroškem. To je res dobro. Seveda da gospodom ni všeč, ako se jim odvzame nekaj namišljenih pravic, ali privaditi se bodo morali končno vendarle na dejstvo, da tudi koroški Slovenci ne bodo večno spali in se dali izkoriščati za sebične namene veliko nemških agitatorjev.

(Istrska in vipavska železnica) ste pač sestrici druga druge vredne. O prvi se poroča, da je pred par dnevi ostal vlak na progi in potovalci so morali potem peš nadaljevati svoj pot. Vlak je došel šele čez dva dni v Trst, ker se je stroj pokvaril. — O vipavski železnici se pa pripoveduje, da se na nekaterih postajah ne dobi voznjega listka, če se ga zahteva slovenski. Ako se pomisli, da teče vipavska železnica po izključno slovenskih tleh, je to pač skoraj neverjetno, ali dogodilo se je vendarle že večkrat. Čudno, da se upravni svet, v katerem imajo večino Slovenci, tako malo briga za take nedostatke.

(„Deutsches Haus“ v Trstu.) Tržaški Nemci so si s pomočjo pruskega denarja postavili svoj dom, v katerem imajo sedaj svoja redna zbirališča. Celotno nekako telovadno društvo so si ustanovili, v katerem imajo večino c. kr. uradniki. Radovedni smo, kaj bi se zgodilo uradnikom slovenske narodnosti, ako bi zahajali v kak „dom“, ki bi bil postavljen recimo z ruskim denarjem. Denunciacij bi ne bilo ne konca ne kraja.

(Starčevićeva slavnost), ki se je vršila v nedeljo v Zagrebu in v Šestinih, je pokazala, da se je v hrvatskem narodu dogodil popolni preobrat. Ni ga več v narodu človeka, ki bi zagovarjal postopanje madžaronske vlade, razum nekaj vladnih podreptnikov. Ves narod je prešinil duh Starčevićev, duh svobode. Ogromna je bila množica, ki se je udeležila blagoslovljenja spomenika dr. Ante Starčevića na šestinskem pokopališču, bilo je gotovo nad 10000 udeležencev. Nebroj vancev so položili na Starčevićovo gomilo, med njimi je bil krasen srebrn venec, ki so ga žrtvovali vrle hrvatske žene. Vladni časopisi so previdno molčali o tej slavnosti, da ne bi svet izvedel, da nima madžaronska vlada drugega za seboj kakor nekoliko svojih plačanih mamelukov. Najveselejšje, ker se je zgodilo pri celotni slavnosti, je pa sklep čiste stranke prava, ki se je na skupščini v nedeljo združila s hrvatsko stranko prava. Sedaj je torej združena vsa hrvatska opozicija pod enim imenom in enim vodstvom v hrvatski stranki prava, kar

mora razveseliti vsakega poštenega Hrvata, vobče vsakega Slovana. Z veseljem upanjem smemo torej pričakovati, da bo sedanjemu madžarskemu zistemu kmalu odklenkalo. Dub Starčev čev naj vodi naše brate kmalu do onesvobode, katero je želel svojemu narodu veliki Ante Starčev č. Slava njegovemu spominu, živeli njegovi pozne movalci!

Politični pregled.

(Belgijski kralj Leopold) pride v obisk k našemu cesarju. Dne 17. t. m. pride na Dunaj. V zadnjem času so bile zveze med avstrijskim in belgijskim dvorom skoraj popolnoma pretrgane. Že po smrti prestolonaslednika Rudolfa se je prijateljsko razmerje med obema dvoroma zelo ohladilo. Ob priliki poroke nadvojvodinje Štefanije, sedanje grofice Lonyay, se je nespo- razumljenje še bolj poostrilo in nepomirljivost kralja Leopolda ob smrti kraljice Henrijete je napetost še povečala. Povod sedanjega obiska je pač politične narave. Kralj Leopold namerava naprositi našega cesarja, da bi posredoval med Anglijo in Belgijo v zadevi države Kongo v Afriki. Uravnale pa se bodo najbrž tudi razmere med kraljem Leopoldom in grofico Lonyay.

(Obstrukcija v deželni zborih) V kranjskem deželnem zboru je zastavila katoliško narodna stranka dnevni red deželnega zbora s celo množico nujnih predlogov in interpelacij. Namen stranke je, z obstrukcijo prisiliti nemške veleposestnike in napredno stranko, da sprejmejo volilno reformo. — V češkem deželnem zboru pa obstruirajo Nemci češko predlogo glede premembe občinskega volilnega reda. Nemške stranke so se popolnoma zedinile in sestavile posebni obstrukcijski odbor, ki naj vodi celo obstrukcijo.

(Ogrska kriza.) Cesar je sprejel v avdi- jenci grofa Andrassyja in Štefana Tiszo. Za tema dvema je prišel na vrsto Dezider Perczel, ali nobenemu teh treh ni poveril cesar sestave no- vega ministrstva. Najbrž se bodo posvetovanja še nadaljevala. Položaj je nespremenjen.

(Obsojeni srbski častniki.) Belgrajsko vojno sodišče je nekaterim častnikom, ki so bili za pleteni v niško zaroto, zvišalo kazen od 8 me- secev na 13 mesecev in jih degradiralo. En major in stotnik sta bila oproščena.

(V Macedoniji) je položaj nespremenjen. Ustanovi se baje osem komisij pod vodstvom enega avstrijskega in ruskega konzula, ki bodo preiskale škodo, ki se je zgodila prebivalstvu. Iz Carigrada se poroča, da so v sultanovi palači odkrili zaroto, katere namen je bil sultana pahniti s prestola. Dvajset častnikov so zaprli in umorili.

(Ruski car ne pride v Rim) Car Nikolaj je nameraval obiskati laškega kralja v Rimu. Ker pa socialisti hujskajo ljudstvo, da bi carja sprejelo z žalečimi demonstracijami, bo potovanje preloženo na drug čas.

(V vzhodni Aziji) bo najbrž v kratkem zopet vojska. Japonci so zasedli mesto Masampho na Koreji. Listi poročajo, da je Japonska podala Rusiji ultimatum glede odprave ruskega vojaštva iz Mandžurije. Pričakuje se, da se v kratkem oficijelno napove vojska med Rusijo in Japonsko. Rusija ima v vzhodni Aziji brodovje broječe 90 ladij.

Loterijske številke.

Gradec, 10. oktobra 1903: 27, 5 12 54 7.
Dunaj, " " " 49 75 52 8 86.

Javna zahvala.

Jaz podpisani Matija Zalaznik, posestnik v Notranji gorici šte. 55, sem bil za svoj pod- zavarovan proti požaru pri

zavarovalnici „Franco Hongroise“

katera mi je po požaru z dne 4. septembra t. l. potom svojega glavnega zastopa v Ljubljani celo, neprikrajsano zavarovalno svoto brez vsakega odbitka danes izplačala, za katero kulantno izplačanje škode tej zavarovalnici radovoljno izrekam svojo najtoplejšo zahvalo.

Ljubljana, dne 4. oktobra 1903. (422)

Matija Zalaznik l r

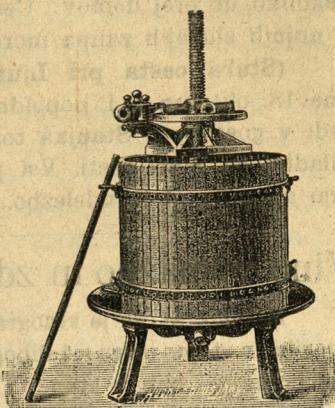
J. Svatek l r., priča. V. Ravnikar l r., priča.

Lastnina in tisk D. Hribarja v Celju.

K sezoni!

Trgovina z železnino „MERKUR“ Peter Majdič
Celje, Stajarsko *** Podružnica v Kranju, Gorenjsko

priporoča
svojo veliko za-
logo različnih
poljedelskih
strojev, kakor:
gepeljne, mlatil-
nice, čistilnice,
slamoreznice,
mline in stiskal-
nice za grozdje
in sadje, vetr-
nice, brane za
njive in seno-
žeti, pluge itd.

po najnižjih cenah. (398) —21

Med. univ.
dr. Ferd. Kunej

bivši zdravnik ljubljanske bol-
nice, usoja si slav. občinstvu
naznaniti, da ordinira od
današnjega dne naprej kot
okrožni zdravnik na Vranskem.

Vransko, 12. oktobra 1903.

(421) 3-1

Nova dvonadstropna hiša

z vrtom, pripravna za trgovino, je za nizko ceno

== naprodaj. ==

Več se izve pri Francu Krencu v
Laškem trgu. (424) 3-1

Mlad

trgovski pomočnik

mešane stroke, večš slovenskega in nem-
škega jezika, želi z dnem 15. novembra
sedanjo službo premeniti.

Natančni naslov se izve pri upravn-
ništvu „Domovine“. (417) 3-2

Slovenska tvrdka!

Vincenc Čamernik

kamnoseški mojster

Celje * Nova ulica št. 11 * Celje

priporoča k sezoni svojo mnogobrojno
zalogo raznovrstnih

grobnih
spomenikov

iz različnih marmorjev, granita in
syenita po konkurenčnih cenah.

Cerkvena, monumentalna in vsa v to stroko
spadajoča dela.

(412) Postrežba točna in solidna. 8-3

(421) 2-2

Na noge
samice in samci
naš dan se bliža!

Trgovina z železnino „MERKUR“
PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lit-
zele, ne, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-
ske a orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in
strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna,
vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode
tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje),
lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-
lezne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.